

ЗНАНИЕ И МЕНИДЖЪРСКА ПРОНИЦАТЕЛНОСТ

Радина Каменова Цветанова
III курс, специалност „Стопанско управление“
СА „Димитър А. Ценов”

"Ако искаш да знаеш, научи се как да действаш."
Хайнц фон Фьорстер¹

Древният мъдрец Конфуций казва: "Същността на знанието е, когато го имаш, да го използваш."²

Знанието е дефинирано от Оксфордския английски речник като: експертност и умения, придобивани от личността чрез преживяване или образование; теоретичното или практическото разбиране на субекта, това, което се знае в дадено поле или като цяло; факти или информация, усещане или запознатост, придобити чрез преживяване на факт или ситуация.

Философските дебати започват с формулировката на Платон за знанието като "обоснована истинска вяра".³ Разбира се, днес няма категорична дефиниция за знанието, нито изглед да има такава и все още съществуват редица конкурентни теории.

Всички хора по природа се стремят да се доберат до знанието, което е сила и мощ. До него ние достигаем бавно, защото то е един дълъг процес на опознаване и овладяване на тънкостите, който е изпълнен с множество опити, които открояват истината от неистината. По този въпрос всяка една нация или народ е създала множество от сентенции и поговорки. Примерно в Италия се е родила мисълта: „Който не знае нищо, вярва на всичко”, а френският вариант е „Невежеството се заплаща по-скъпо, отколкото знанието”.

Много думи в защита на знанието са изказани и изписани, но винаги ще се намери някой, който да ги пренебрегне. Тези хора живеят в един хаос и не са сигурни в способностите си, което ги прави слаби и изиграни от живота. Винаги трябва да се борим и да следваме целите си, което ни прави по-силни, а знанието е най-добрият ни съюзник. То е издигнато на пиедестал в обществото ни, защото ни кара да се стремим към образованост и съвършенство. Ето защо знанието е едно от малките вечни неща в нашия преходен свят. Образованите хора трябва да се подготвят за живот и работа едновременно в две културни среди – на „интелектуалеца”, който се съсредоточава върху думите и идеите, и на „мениджъра”, насочващ вниманието си върху хората и практическата дейност. И светът на интелектуалеца трябва да се балансира чрез света на мениджъра, за да не се превърне в място, където всеки „си върши своята работа”, но никой нищо не постига. Ако те обаче взаимно се балансират, може да възникне творческа

---

¹ Хайнц фон Фьорстер, математик, основоположник на кибернетиката.

² Конфуций, китайски мислител и философ.

³ Платон, древногръцки философ, цит. от дискусия „Държавникът”, същия автор.

атмосфера и порядък, да се създадат условия за изпълнение на поставените задачи и за достигане на крайните цели.

Не е тайна, че от дълбока древност знанието не е било толерирано в обществото от владетелите, защото са го считали за могъща сила и пряка опасност за трона. По този начин те успявали да запазят сигурност, величие и уважение у хората. По-късно обаче поривът и жаждата за знание, подтикнали голяма част от обществото да извоюват правата си и така в днешни дни всеки един от гражданите на която и да е държава има право на образование и да се докосне до знанието, но това зависи изцяло от него дали ще се възползва.

Бейкън ненапрасно е казал, че “знанието е сила”⁴, защото интелигентният човек сам може да открие могъществото и да разкрие тайните на знанието. Виждането и усещането със светлината на знанието, опита и прозорливостта; всеобхватното и пълноценно схващане на въпросите, които създават основа за познанието и оценяването, образуват т.нар. проницателност.

Разумът е важен източник на знание, а проницателността е сериозен извор на познание. Много е трудно да стигне до някъде със знанията си някой, който има разум, но не притежава проницателност, въпреки че знае и разбира много неща. Но можем ли да твърдим, че всеки притежава проницателност? Че всеки има способността да вижда зад фактите, думите, действията? Нима всяко едно разумно същество е и проницателно? Разбира се, че не! Пронциателността усеща състоянията на морала, добродетелта и до каква степен е стойностен духът.

Бъдещият ръководител трябва да умее да идентифицира и разбира типичните психологически проблеми, пред които ще го изправи практиката му, и да се справя с повечето от тях. Да приложи в работата си с хората своята проницателност, своите знания! Един вече изграден мениджър има ясната концепция, как да постъпва, какви действия и мерки да предприема, защото той вече е изградил своето ясно мислене. Видял е много, научил е достатъчно.

Брайън Треиси казва, че всеки мениджър притежава качества, но до някаква определена степен и може да ги развие по-нататък, за да задържи истински пригодни служители в компанията си. Едно от качествата, които той посочва, е именно проницателността, като казва следното: „Става дума за това, че лидерът, подобно на всеки добър генерал, който умее да избира терен, на който да води битката, следва да познава добре своите служители и да им възлага задачи, които са съобразени с това, което те могат да правят най-добре. И за да е проницателен и с оригинално мислене, е нужно не само интуиция, но и нетипично възприятие на света, умение за четене между редовете, гледане в дълбочината на нещата!”⁵ Оттук следва, че един мениджър, за да е успешен, трябва да притежава две от най-важните качества—знание и проницателност! Без едно от тези две неща той няма как да се задържи дълго време на лидерската позиция, тъй като те са неразривно свързани.

Пронциателността е свързана с разкриването на нещо специфично при възприемането на действителността, разкриване на някои подробности, които за други хора ще останат незабелязани. В крайна сметка мениджърът в една

⁴ Френсис Бейкън, английски философ, юрист, политик и писател.

⁵ Брайън Треиси, автор, мотиватор и лектор в областта на успеха и личностното развитие; цит. от „Мотивационно лидерство”.

Радина Цветанова

организация е този, който ръководи и организира всички ресурси. Той има пълна свобода на действие. Мениджърът определя кога, къде, как и защо да се случват нещата. На базата на своите знания, умения и качества той управлява определена организация за добро или за лошо. Той трябва да разбира и обединява своите подчинени и да ги води към постигането на поставените пред тях цели. Мениджърът носи цялата отговорност за материалното и финансовото състояние на неговата организация. Всичко това му предопределя ролята на централна фигура в процеса на управление.

Ако в чувствата липсва твърдост, тогава мислите няма да са проникателни. Когато в мислите липсва проникателност, тогава и намеренията няма да са основателни. Когато намеренията са неоснователни, тогава действията няма да бъдат решителни. Когато действията са нерешителни, губи се волята, а умът и чувствата се лишават от бодрост⁶. Какъв е изводът? Независимо дали си мениджър или не, човек трябва да притежава проникателност, за да разбира останалите. Проникателността е път към знанието, а то от своя страна е път към разбирането и осмислянето на думи, действия, постъпки...на самия човек!

---

⁶ цит. от „Изкуството на войната: древни китайски трактати”, Сун Дзъ, 2009 г.